7/453 -3-

351

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelirler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.07.0GEL.0.51/5140-10

KONU : 21.09.99-039974

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ : 24/08/1999 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-1656 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde yer alan Ankara Milletvekili Saffet Arıkan BEDÜK tarafından verilen yazılı soru önergesinde, 1998 yılında 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan değişikliklerle Verem Savaş Derneklerine tanınmış olan muafiyetlerin niçin ve hangi gerekçe ile kaldırıldığı, ayrıca anılan dernekler için bazı vergilerden, harç ve resimlerden muaf tutulması yönünde Bakanlığımızın bir çalışması olup olmadığı sorulmaktadır.

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1 inci maddesinin (D) bendi ile dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler vergi mükellefiyetine alınmış, dernek ve vakıflar tüzel kişilikleri itibariyle mükellefiyet dışında tutulmuşlardır. Aynı Kanun'un 4 üncü ve 5 inci maddeleriyle de dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve sermaye şirketleri ile kooperatifler dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri olduğu, bunların kazanç gayesi gütmemelerinin faaliyetin Kanun'la tevdi edilmiş görevler arasında bulunmasının, tüzel kişiliklerinin olmamasının, müstakil muhasebeleri ve kendilerine tahsis edilmiş sermayelerinin veya işyerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerine etki etmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre, dernek ve vakıflar tüzel kişilikleri itibariyle kurumlar vergisi mükellefi olmadığı gibi, 47 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde de açıklandığı üzere, dernekler kazanç paylaştırma dışında belli bir sosyal amacı gerçekleştirmek için kurulduğundan, bu derneklerin eğitim ve sağlık hizmetleri vermek üzere gerekli tesisleri kurarak (okul, hastane, sağlık ocağı, gibi) faaliyette bulunması ve bu hizmetlerini bir bedel karşılığı olmaksızın yerine getirmesi halinde, bu faaliyetler derneğe bağlı bir ticari işletme olarak nitelendirilmeyecektir.

Ancak, sözü edilen eğitim ve sağlık hizmetlerinin bir bedel karşılığında yerine getirilmesi durumunda, bu faaliyetler, derneğe ait bir ticari işletme olarak kabul edilecektir.

35'2

Diğer taraftan, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, "vergi tahsilatında arzu edilen gelişmenin sağlanamamasının başlıca nedenleri; vergisel teşviklerin yoğun olarak kullanılması sonucunda vergi matrahlarının erimesi, belge ve kayıt düzeninin yerleştirilmemesi.." olarak tespit edilmiş ve vergi muafiyet ve istisnalarının en aza indirilmesi hedeflenmiştir. Dolayısıyla, vergi kanunlarında yapılacak düzenlemelerle yeni muafiyet ve istisnalar tanınması tespit edilen sorunları artırıcı etki yaratacaktır.

Kaldı ki, vergi kanunlarında yapılacak düzenlemelerle herhangi bir kuruma sağlanan muafiyet, diğer kurumlara göre bir ayrıcalık yaratmakta, sonuç olarak vergilemedeki genellik, eşitlik ve adalet prensiplerini zedelemektedir.

Esas amacı kar elde etmek olmayan dernek ve vakıfların sahip olduğu ticari işletmeler, vergiye tabi kârlarının olmaması nedeniyle vergi ödemeyeceklerinden muafiyetin kaldırılmasından da etkilenmeyeceklerdir.

Dernek ve vakıflara ait olup ticari esaslara göre çalışan ve kar elde eden kuruluşların vergilendirilmesinin sağlanmasıyla rekabet eşitsizliği de giderilmiş olmaktadır.

Bu nedenle, kayıt ve belge düzenine uymalarını temin etmek amacıyla dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelere ilişkin vergi muafiyeti tanıyan Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 7/7 nci maddesi 4369 Sayılı Kanunun 82-4/b maddesiyle 01/01/1999 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu durumda, yukarıda açıklandığı üzere, Verem Savaş Derneklerinin ticari işletmeleri veya bu tür diğer derneklere bağlı ticari işletmeler için, belge ve kayıt düzeni ile rekabet eşitliğinin sağlanması açısından, ayrıcalık tanıyan muafiyet ve istisna uygulaması düşünülmemektedir.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

Sümer ORAL
Maliye Bakanı